

§ 47

Sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämishjelman toteutumisesta vuonna 2013 ja vuosilta 2012-2013

HEL 2012-007586 T 00 01 06

Päätös

Sosiaali- ja terveyslautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle seuraavan seurantaraportin pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämishjelman toteutumisesta vuonna 2013 ja vuosilta 2012-2013:

"Helsingin kaupungin tavoitteena on toteuttaa vuosina 2012-2015 yhteensä 750 asuntoa pitkäaikaisasunnottomille. Vuosien 2012-2013 aikana asuntoja on järjestetty yhteensä 638. Lisäksi kaupunki on osallistunut nuorten asunnottomuuden vähentämiseen antamalla nuorisoasuntojen rakentamiseen tontteja. Nuorisoasuntoja on valmistunut kahden vuoden aikana yhteensä 214. Myös Nal-palveluilta on ostettu tukipalveluita 200.000 eurolla. Asumisneuvontatoiminnalla on pyritty ennaltaehkäisemään asunnottomuutta. Asiakkaita vuosina 2012-2013 on ollut 11514 ja oikeudessa peruttuja häätöjä 142.

Espoossa tavoitteena on 375 pitkäaikaisasunnottoman asuttaminen sosiaaliseen vuokra-asuntokantaan ja 150 asunnon tuetun asumisen rakentaminen. Vuosina 2012-2013 Espoo on asuttanut 469 pitkäaikaisasunnottomia ja 70 nuorta asunnottomia.

Vantaan tavoitteena on ollut 188 asuinpaikan toteuttaminen ja kaupungin omistamien 100 asunnon myyminen pitkäaikaisasunnottomuushankkeissa toimiville tahoille kohdennettavaksi ohjelman asiakasryhmille. Vantaalla on valmistunut 85 asuntoa vuosina 2012-2013.

Helsinki on onnistunut tuettujen asuntojen hankinnassa tavoitteen mukaisesti. Sen sijaan irrallisia erillishankkeita ei ole käynnistetty tiukan taloustilanteen vuoksi. Myöskään asumisneuvojen määrää ei ole ollut mahdollista lisätä.

Viime vuonna saatiin korkeimman hallinto-oikeuden päätös asunnottomien asumispalveluiden julkisesta palveluvalvoituksesta (sgei-palvelusta). Päätöksessä todettiin, että sosiaalivirasto oli menetellyt hankintalain vastaisesti. Vuoden 2014 aikana pitkäaikaisasunnottomien asumispalvelut tullaan kilpailuttamaan ja sopimukset tulevat voimaan 1.1.2015."

18.02.2014

Sotep/17

Esittelijä

virastopäällikkö
Matti Toivola

Lisätiedot

Taru Neiman, asumisen tuen päällikkö, puhelin: 310 43398
taru.neiman(a)hel.fi

Liitteet

- 1 HELSINKI_PAAVO.pdf
- 2 Yhteenvedo HKI Vantaa Espoo.pdf

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

Hyväksyessään valtion ja Helsingin kaupungin välisen pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämishjelmaan liittyvän aiesopimuksen vuosille 2012-2015 kaupunginhallitus päätti, että kaupunginhallitukseen tuodaan vuosittain maaliskuun loppuun mennessä seurantaraportti aiesopimuksen seudullisesta etenemisestä.

Esittelijä

virastopäällikkö
Matti Toivola

Lisätiedot

Taru Neiman, asumisen tuen päällikkö, puhelin: 310 43398
taru.neiman(a)hel.fi

Liitteet

- 1 HELSINKI_PAAVO.pdf
- 2 Yhteenvedo HKI Vantaa Espoo.pdf

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 25.02.2013 § 237

HEL 2012-007586 T 00 01 06

Päätös

Kaupunginhallitus päätti hyväksyä tämän asian liitteenä 1 olevan pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämishjelmaan liittyvän valtion ja Helsingin kaupungin välisen aiesopimuksen vuosille 2012 - 2015. Kaupunginhallitukselle tuodaan vuosittain maaliskuun loppuun mennessä seurantaraportti aiesopimuksen seudullisesta etenemisestä.

Käsittely

25.02.2013 Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan

Esittelijä päätti jäsen Puhakan ehdotuksen mukaisesti lisätä ehdotuksensa loppuun:

Kaupunginhallitukselle tuodaan vuosittain maaliskuun loppuun mennessä seurantaraportti aiesopimuksen seudullisesta etenemisestä.

Kaupunginhallitus hyväksyi esittelijän muutetun ehdotuksen.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Laura Rätty

Lisätiedot

Olli Hari, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36048
olli.hari(a)hel.fi

Sosiaalilautakunta 21.08.2012 § 290

HEL 2012-007586 T 00 01 06

Päätös

Sosiaalilautakunta päätti merkitä tiedoksi, että sosiaalilautakunnan 29.5.2012 § 247 päätöksessä, joka koski esitystä kaupunginhallitukselle kaupungin ja valtion välisen aiesopimuksen hyväksymisestä, oli esityksen liitteinä olevissa aiesopimuksessa ja toimeenpanosuunnitelmassa lasku- ja kirjoitusvirheitä, jotka tulee korjata. Laskuvirheet liittyvät hankesuunnitelman vuosien 2012 ja 2013 yhteenlaskettuihin kustannuksiin sekä kirjoitusvirhe sopimusluonnoksessa mainittuun kohtaan, jossa todetaan, että "Helsingin kaupungin rahoituksen toteutuminen edellyttää, että Joensuun kaupunginvaltuusto sisällyttää tarvittavat vuosittaiset määrärahat talousarvioon". Todettakoon, että sopimusluonnos on tehty ympäristöministeriössä asiassa olevaan sopimus pohja-asiakirjaan.

Näin ollen sosiaalilautakunta päätti korjata puheena olevat kirjoitusvirheet ja lähettää seuraavan korjatun esityksen liitteineen edelleen kaupunginhallitukselle:

Sosiaalilautakunta päätti omalta osaltaan hyväksyä pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämishjelmaan liittyvän valtion ja Helsingin kaupungin välisen tämän esityslistan liitteenä olevan aiesopimuksen vuosille 2012 - 2015 ja esittää kaupunginhallitukselle aiesopimuksen hyväksymistä.

Sosiaalitoimen vuoden 2012 käyttösuunnitelmassa ja vuosien 2012 - 2015 taloussuunnitelmassa on huomioitu pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämishjelma. Sosiaalitoimi on myös käyttösuunnitelmissaan sitoutunut kärkihankkeena pitkäaikaisasunnottomuuden poistamiseen.

Ohjelman jatkovalmistelussa Helsingiltä on edellytetty kuntakohtaista toimeenpanosuunnitelmaa, jonka pohjalta laaditaan valtion ja Helsingin kaupungin välinen toimenpiteiden rahoitukseen liittyvä aiesopimus. Kaupungin ja valtion välisistä sopimuksista päättää kaupunginhallitus.

Aiesopimus ja toimintasuunnitelma ovat esityslistan tämän asian liitteinä 1 ja 2.

Toimeenpanosuunnitelman lähtökohdat

Toimintasuunnitelman lähtökohtana on pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen 15.12.2011 hyväksymä pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämishjelma (2012 – 2015). Ohjelman tavoitteena on poistaa pitkäaikaisasunnottomuus vuoteen 2015 mennessä, vähentää pitkäaikaisasunnottomuuden riskiä tehostamalla sosiaalisen vuokra-asuntokannan käyttöä asunnottomuuden vähentämiseksi sekä tehostaa toimenpiteitä asunnottomuuden ennaltaehkäisemiseksi. Ohjelma on jatkoa vuosina 2008 - 2011 toteutetulle pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämishjelmalle.

Hankkeiden toteutuksen lähtökohtana on lakiin asuinhuoneiston vuokrauksesta (481/1995) perustuva, Asunto ensin -periaatteen mukainen asuminen, johon järjestetään tarpeenmukaiset yksilölliset palvelut. Asunnottomille tarkoitettujen sosiaalipalvelujen tavoitteena on tarjota asiakkailleen yksilöllistä tuen tarvetta vastaava asumismuoto. Asuntoloiden käytöstä pitkäaikaisasunnottomien asuttamiseen luovutaan ja ne korvataan tuetulla asumisella ja palveluasumisella.

Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus (ARA) osoittaa ohjelmaan hyväksyttävillä hankkeilla erityisryhmien investointiavustusta. Avustusta osoitetaan vuosina 2012 – 2015 enintään 15 milj. euroa/vuosi.

Kuntia tuetaan asumisneuvonnan vakinaistamisessa ja laajentamisessa osoittamalla ARAn kautta valtionrahoitusta asumisneuvontaan tai vastaavaan ennaltaehkäisevään toimintaan 20 % kustannuksista. Edellytyksenä tuen myöntämiselle on, että kunnissa on käytössä sosiaalitoimen ja asuntotoimijoiden yhteisesti sopimat menettelytavat häätöjen ehkäisemiseksi ja yhteistyöstä häätötilanteissa, ja että asumisneuvonnan ja asumisen tuen kokonaisuus on liitetty osaksi toimeenpanosuunnitelmia.

Sosiaali- ja terveysministeriö osoittaa valtion rahoitusta tukipalvelujen tuottamiseen vaadittaviin henkilöstölisäyksiin, joilla toteutetaan ohjelmaan hyväksytyjä kehittämishankkeita. Kaupunkien omina tai osto-palveluina toteutettaville kehittämishankkeille osoitetaan valtion rahoitusta enintään 50 % edellä mainituista palkkamenoista. Rahoitus maksetaan valtioneuvoston hyväksymän sosiaali- ja terveydenhuollon kansallisen kehittämissuunnitelman eli KASTE-ohjelman 2012 – 2015 kautta. Valtion rahoituksen suuruus on riippuvainen sosiaali- ja terveysministeriölle osoitetun KASTE-rahoituksen suuruudesta.

Valtion rahoituksen toteutuminen edellyttää, että eduskunta sisällyttää tarvittavat vuosittaiset määrärahat talousarvioon.

Helsinki toteuttaa pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämishankkeessa vuosina 2012 – 2015 yhteensä 750 asuntoa/tukiasuntopaikkaa pitkäaikaisasunnottomille. Helsingin hankkeeseen sisältyvät projektit, joihin haetaan valtion rahoitusta, on esitetty toimeenpanosuunnitelmassa.

Helsingin kaupungin käytössä olevasta vuokra-asuntokannasta ja/tai kaupungin yhteistyökumppaneina toimivien yleishyödyllisten vuokra-asuntotuottajien asuntokannasta sekä Y-säätiön ja muiden yhteistyökumppaneiden hankkimista asunnoista osoitetaan vuosittain 150 asuntoa pitkäaikaisasunnottomille ja tukiasumisesta itsenäiseen asumiseen siirtyville asunnottomille. Tavoitteena on osoittaa vähintään 50 asuntoa kaupungin vuokra-asuntokannasta ja 100 hankituista asunnoista. Kaupungin vuokra-asunnoista on vuosittain noin 50 asuntoa voitu osoittaa sosiaaliviraston suosittelimille asunnottomille.

Vähentämishankkeen 2008 – 2011 tavoitteet ja tulokset

Vähentämishankkeen määrälliset tavoitteet ylittyivät Helsingin osalta selvästi. Aiesopimuksen mukaan Helsingin tavoitteena oli 750 asunnon, tukiasunnon tai hoitopaikan osoittaminen pitkäaikaisasunnottomille. Ohjelmakauden aikana on pitkäaikaisasunnottomien käyttöön osoitettu kaikkiaan 832 asuntoa, tukiasuntoa ja palveluasumispaikkaa. Asuntoja on osoitettu kaupungin omasta vuokra-asuntokannasta, hankittu eri järjestöjen toimesta raha-automaattivaroin. Lisäksi on ARAn erityisryhmien investointiavustuksella rakennettu uusia tuetun asumisen yksiköitä, näistä suurimpana Diakonissalaitoksen Auroratalo, jossa on kaikkiaan 125 asuntoa.

Uusilla asumisyksiköillä on korvattu käytöstä poistuneita asuntolapaikkoja. Asuntoloiden muunto-ohjelman toteutus on edennyt suunnitellusti. Kun vuonna 2008 käytössä oli kaikkiaan 558 asuntolapaikkaa, on paikkojen kokonaismäärä tällä hetkellä 144.

Asuntoloiden korvaamista parempitasoisella itsenäiseen vuokrasopimukseen perustuvalla asumisella on ohjelman kansainvälisissä arvioissa pidetty ainutlaatuisena.

Ohjelman toimenpiteillä on pitkäaikaisasunnottomuus Helsingissä kääntynyt selvään laskuun. Pysyvämpien asumisratkaisujen löytyminen näkyy myös muiden sosiaali- ja terveyspalvelujen käytön vähenemisestä seuraavina taloudellisina säästöinä, tästä yhtenä esimerkkinä päihdehuollon kuntouttavan laitoshoidon väheneminen.

Helsingin asumisyksiköiden toteutukseen on saatu ARAN investointiavustusta kaikkiaan n. 35 milj. euroa, mikä on 64 % koko ohjelmaan suunnatusta investointiavustuksesta.

Hankkeiden toiminnalliset kokonaiskustannukset ovat olleet vuosina 2008 – 2011 yhteensä 17,4 milj. euroa ja nettokustannukset 12,4 milj. euroa.

Samanaikaisesti kaupunki on panostanut voimakkaasti asunnottomuuden ennaltaehkäisyyn laajentamalla mm. asumisneuvontaa. Tutkimusten mukaan niissä kiinteistöyhtiöissä, joissa on ollut asumisneuvontaa, on häätöjen määrä vähentynyt 32%, mikä on tarkoittanut myös huomattavia taloudellisia säästöjä. Asumisneuvontaan on saatu ARAN avustusta 20% henkilöstökustannuksista.

Helsingin kaupunki on ollut edelläkävijänä soveltamassa EU-lainsäädännön mukaista SGEI-palveluhankintaa asunnottomien asumispalveluissa. SGEI-hankinnalla pyritään turvaamaan palvelujen pitkäjänteinen kehittäminen ja myös niiden taloudellinen läpinäkyvyys kaupungin edun mukaisesti. Sosiaalilautakunnan tekemän päätöksen mukaisesti julkinen palveluvelvoite annettiin seitsemälle palveluntuottajalle, joista viiden kanssa kaupunki on tähän mennessä tehnyt väliaikaiset sopimukset. Sopimukset ovat voimassa siihen saakka, kunnes sosiaalilautakunnan 22.2.2011 (§ 65) tekemää päätöstä koskevat muutoksenhaut on lainvoimaisesti ratkaistu.

Todettakoon kuitenkin, että Markkinaoikeus on 7.5.2012 tekemällään päätöksellä kumonnut sosiaalilautakunnan tekemän päätöksen ja todennut, että mikäli kaupunki toteuttaa pitkäaikaisasunnottomien asumispalveluiden toteuttamista koskevan hankinnan julkisena hankintana sen tulee järjestää hankinnasta hankintasäännösten mukainen tarjouskilpailu. Kaupunki valittaa päätöksestä. Korkeimmalta hallinto-oikeudelta tullaan pyytämään, että nykyistä väliaikaista järjestelyä voidaan jatkaa, kunnes KHO on ratkaissut asian.

Hankinnan toteutuksessa on toimittu yhteistyössä valtion kanssa. SGEI-hankinta on Suomessa uusi palvelujen hankintamuoto, joten oikeuskäytäntö vielä puuttuu.

Kustannusvaikutukset

Helsingin kaupungin toimeenpanosuunnitelman painopisteenä ovat asunnottomuuden ennaltaehkäisyn tehostaminen ja kevyeen joustavaan tukeen perustuva tukiasuminen.

Toimeenpanosuunnitelmassa suunniteltujen hankkeiden avulla saadaan yhteensä 564 asumispaikkaa. Alustava kustannusarvio (investointikustannukset) suunnitelluille hankkeille on yhteensä 47,8 milj. euroa. Lisäksi pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämishojelman puitteissa hankitaan 400 pientasuntoa. Pientasuntojen hankintakustannukset ohjelmakaudelle ovat yhteensä 30, 8 milj. euroa. Sosiaalitoimen toiminnalliset kokonaiskustannukset ovat koko ohjelmakauden aikana 80,3 milj. euroa ja nettokustannukset 70,3 milj. euroa.

Sosiaali- ja terveysministeriö osoittaa valtion rahoitusta tukipalvelujen tuottamiseen vaadittaviin henkilöstölisäyksiin, joilla toteutetaan ohjelmaan hyväksyttäviä hankkeita. Kaupunkien omina tai ostopalveluina toteutettaville hankkeille osoitetaan valtion rahoitusta enintään 50 % edellä mainituista palkkausmenoista. Rahoitus maksetaan valtioneuvoston hyväksymän sosiaali- ja terveydenhuollon kansallisen kehittämissuunnitelman eli KASTE-suunnitelman 2012 - 2015 kautta. Henkilöstökustannukset ovat yhteensä noin 18,9 milj. euroa.

Asunnottomuuden ennaltaehkäiseminen edellyttää erityistoimenpiteitä nuorten asunnottomuuden ennaltaehkäisemiseen sekä asumisedellytysten vahvistamiseen ja asumisen tukeen liittyviä uusia työ- ja toimintamalleja. Helsingin kaupunki osoittaa nuorisotasuntojen rakentamista varten kolme tonttia (250 asuntoa) ohjelmakaudella 2012 – 2015. Hankkeissa kehitetään uusia yhteistyömalleja, joissa voivat olla mukana mm. järjestöt, kirkko ja elinkeinoelämän yritykset.

Asumisen ennaltaehkäisyä tukevien hankkeiden osalta ARA osoittaa kohdennettua rahoitusta 20 %. Asumisen ennaltaehkäisyä tukevia toimenpiteitä ovat kahdeksan uuden asumisneuvojan palkkaaminen, josta aiheutuu ohjelmakaudelle yhteensä 752 620 euron kustannukset.

Toimeenpanosuunnitelmaan sisältyy lisäksi kahden tontin osoittaminen Y-Säätiölle pientasuntojen rakentamiseksi asunnottomille.

Lisäksi toimintasuunnitelmaan sisältyvät sosiaaliviraston käynnistämä perheiden asumistarpeiden arviointihankkeen käynnistäminen, johon

on varattu hankerahoitusta 225 000 euroa vuodessa sekä terveyskeskuksen ns. kolmoisdiagnostiikkapotilaille käynnistämä projekti, jonka kustannukset ovat 200 000 euroa/vuosi. Sosiaalivirasto vahvistaa sijoittamisen ja asumisen koordinoitua palkkaamalla lisähenkilöstöä sijoitustoimintaan. Kustannukset ovat 135 000 euroa/vuosi. Sosiaalivirasto jatkaa lisäksi tuettujen asuntopalvelujen hankintaa Nuorisoasuntoliito ry:ltä, jotta jälkihuollon tukiasunnossa asuva nuori voi siirtyä oikea-aikaisesti omaan vuokra-asuntoon ja tukiasunnot vapautuvat enemmän tukea tarvitseville nuorille.

29.05.2012 Ehdotuksen mukaan

Esittelijä

sosiaalijohtaja
Paavo Voutilainen

Lisätiedot

Helinä Hulkkonen, aikuispalvelujohtaja, puhelin: 310 69700
helina.hulkkonen(a)hel.fi

Mari Aalto, sosiaalisen kuntoutuksen päällikkö, puhelin: 310 44650
mari.aalto(a)hel.fi